

Studieplan for Religion, livssyn og etikk 1 for grunnskolelærerutdanning 1-7 (30 studiepoeng) (2015–2016)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 30

Studiets varighet: 1 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden

Kontakt

Avdeling for lærerutdanning

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Studiet er et valgfag i *Grunnskolelærerutdanningen 1-7 (240 studiepoeng)*.

Studiet er et dannelsesfag og inneholder områdene religioner og livssyn, filosofi og etikk og fagdidaktikk. Det henter stoff og perspektiver fra religionsvitenskap, teologi, filosofi og idéhistorie, men også fra andre samfunns- og kulturfag, samt pedagogikk. Fagdidaktisk teori og praksis er sentralt i studiet.

Det er krav om politiattest og tuberkulinkontroll til studiet, se nærmere informasjon i studieplan for Grunnskolelærerutdanning 1-7 (240 studiepoeng).

Hva lærer du?

Studiets læringsutbytte

Læringsutbytte i studiet er knyttet til faglige kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

KUNNSKAP

Studenten har kunnskap om

- fagets grunnbegreper (religion, livssyn, etikk, filosofi)
- religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med særlig vekt på kristendommen og norske forhold
- religionenes historie
- kristendommens historie og trosinnhold
- hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger, med særlig vekt på Bibelen
- uttrykksformer i religionene
- vestlig filosofihistorie
- humanismens historie og den moderne livssynshumanismen
- etiske teorier og bruken av disse i forhold til noen aktuelle problemstillinger
- menneskerettigheten og FNs barnekonvensjon
- å filosofere med barn
- sentrale arbeidsmåter i faget
- reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag

FERDIGHETER

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på dannelsesperspektiv og de flerkulturelle utfordringene
- bruke sentrale arbeidsmåter i RLE med vekt på arbeidet med høgtider, fortellinger og estetiske uttrykk
- kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter
- reflektere kritisk over innholdet og verdimålingene for faget i skolen og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvingen
- vurdere lærebøker og andre læremidler i faget
- bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte
- bruke barns tanker og forestillinger i filosofiske diskusjoner
- samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjem, skole og lokalmiljø
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Opptak

Ingen krav ut over opptakskravet til *Grunnskolelærerutdanningen 1-7 (240 studiepoeng)*.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Studiet består av to emner, hver på 15 studiepoeng:

RLE 101: Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam

RLE 102: Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom

Sentrale områder i RLE er begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter, flerkulturelle perspektiver, samiske forhold, tilpasset opplæring, vurdering, praksis og forskning.

Se studiemodell under.

Studiet bidrar i utdanningens *Profesjonsdager* og deltar i tverrfaglig samarbeid og undervisning med andre fag i *Grunnskolelærerutdanningen 1-7 (240 studiepoeng)*.

Organisering og læringsformer

Studentene er organisert i basisgrupper i *Grunnskolelærerutdanningen 1-7*. Studentene skal møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, arbeid i grupper og individuelt arbeid. I tillegg kan det være aktuelt med ekskursjoner. Undervisningen bygger på oppdatert forskningsbasert kunnskap.

Hvert emne inneholder arbeidskrav, som fremgår av emnebeskrivelsene. Disse arbeidskravene må være godkjent før studenten kan framstille seg til eksamen. IKT er en integrert del av studiet. Fronter benyttes som læringsplattform.

Bruk av bibliotek: Biblioteket skal bidra til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske informasjonskilder, ha kjennskap til internasjonale databaser og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Det vil også bli undervist i referanseteknikk. Bibliotekundervisningen vil bestå av to dobbelttimer, en innføring i informasjonssøk ved studiestart og spesialisert informasjonssøk samt innføring i referanseteknikk i forbindelse med oppgaveskriving. Deltakelse i denne undervisningen er svært viktig for å få et godt utbytte av studiet .

Bruk av IKT: Det forutsettes at studentene benytter IKT aktivt, både som kommunikasjonskanal mellom lærere og studenter og som arbeidsredskap. Det legges særlig vekt på at studentene utvikler en kritisk holdning til internettkilder.

Egenaktivitet: Det forutsettes en utstrakt grad av selvstudium og samarbeid med medstudenter. Studentene inngår i mindre læringsfelleskap (basisgrupper).

Arbeidskrav: Det er knyttet arbeidskrav til studiet. Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan framstille seg til eksamen. Se emnebeskrivelsene for mer informasjon.

Utgifter knyttet til studieturer må studentene påkoste selv.

Praksis

Praksis inngår i studiet og integreres i undervisning og arbeidskrav. Se nærmere beskrivelse av praksisopplæringen i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 1-7*, generell del, og i [Plan for praksis \(1-7\)](#).

Forsknings- og utviklingsarbeid

Se studieplan for Grunnskolelærerutdanning 1-7, generell del.

Internasjonalisering

Se studieplan for Grunnskolelærerutdanning 1-7, generell del.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengig av studentenes tilbakemeldinger og at du deltar i evaluering av studiene. Dette studieprogrammet blir jevnlig evaluert for å sikre og utvikle kvaliteten i programmet:

- HiØs utvalg for utdanningskvalitet gjennomfører årlig en evaluering av studiekvaliteten ved et utvalg av høgskolen sine studieprogrammer (kalt EVA2)
- Utdanningens trinnvise studentevaluering hvert semester (EVA3)
- Det enkelte fagmiljø har ansvar for å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3).

Tilbakemelding underveis

Studentene får tilbakemelding på arbeidskrav underveis i studiet.

Vurdering

Alle arbeidskrav må være godkjent før studenten kan framstille seg til eksamen. Studiet har skriftlig og muntlig vurderingsform.

Det gis bokstavkarakterer fra A - F, der A er beste og E dårligste ståkarakter. F er ikke bestått.

Jobb og videre studier

Målgruppe er studenter i *Grunnskolelærerutdanningen 1.-7. trinn*.

Studiet *Religion, livssyn og etikk 1* fyller kompetansekravet som er bestemt for å kunne bli tilsatt som lærer i RLE på barne- og mellomtrinnet (1.-7. trinn) i norsk skole. Studenter som ønsker ytterligere studiekompetanse i RLE, har mulighet til å søke *Religion, livssyn og etikk 2* i *grunnskolelærerutdanning 1-7 (30 studiepoeng)* ved høgskoler som tilbyr studiet.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Eystein Arntzen, 15. juni 2011

Studieplanen er revidert

Studieplanen gjelder for

2015-2016

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2015

RLE 1 (1-7) Obligatoriske emner

LBRLE10115

Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam (1-7)

15 stp

Vår 2016

RLE 1 (1-7) Obligatoriske emner

LBRLE10215

Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom (1-7)

15 stp

LBRLE10115 Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam (1-7) (Høst 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Ole Henrik Borchgrevink Hansen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk 1* i grunnskolelærerutdanning 1-7 (30 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

KUNNSKAP

Studenten har kunnskap om

- religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold og oppfatninger, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med vekt på hinduisme, buddhisme, og islam, og på disse religionenes plass i Norge.

- hva religiøse seremonier og høytider har å si for barn med vekt på hinduisme, buddhisme og islam
- religionshistorie innen hinduisme, buddhisme og islam med vekt på eldre tid
- hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger, med vekt på hellige tekster i hinduisme, buddhisme og islam
- vestlig filosofihistorie med vekt på antikken, særlig menneskesyn og etikk, og om filosofering med barn
- humanisme som livssyn i historisk kontekst og som filosofisk perspektiv i ulike varianter i bryting med andre menneskesyn gjennom historien
- sentrale arbeidsmåter og vurderingsformer i faget i forhold til de aktuelle trinnene
- barns gudsbegrep, religiøse forestellinger og opplevelser
- reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag
- grunnskolefagets historie i hovedtrekk, grunngivelse, innhold og formål
- diskusjonene rundt kognitiv forvirring i møte med religiøst og annet kulturelt mangfold

FERDIGHETER

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på dannelsesperspektiv og de flerkulturelle utfordringene
- sette seg inn i barna sine tanker og forestellinger om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med de om dette
- samtale med barn om forhold som oppstår i forbindelse med vanskelige livssituasjoner
- bruke sentrale arbeidsmåter i RLE med vekt på arbeidet med høytider, fortellinger og estetiske uttrykk
- samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget
- gjennomføre tilpasset opplæring i RLE, blant annet med hensyn til elever med bakgrunn i ulik tro og ulike livssyn
- legge til rette for utvikling av de grunnleggende ferdighetene i undervisningen
- kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter
- reflektere kritisk over innholdet i faget og over verdimålsetningene for faget og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvelsen
- bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte i undervisningen

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan se dette i sammenheng med religiøse og livssynsmessige tradisjoner
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjemmet, skolen og lokalmiljøet
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Innhold

Introduksjon til religioner og livssyn består av følgende hovedtemaer:

- Introduksjon til religionene hinduisme, buddhisme, og islam
- Introduksjon til livssynet humanisme
- Introduksjon til eldre filosofihistorie
- RLE som undervisningsfag i grunnskolen med følgende undertema:
 - Fagdidiaktikk
 - Begynneropplæring

- Grunnleggende ferdigheter
- Integrering av praksis
- Tilpasset opplæring
- Flerkulturelle perspektiv
- Vurdering
- Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene kommer til å møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, ekskursjon i gruppe, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen.

Utgifter knyttet til studietur må studentene påkoste selv, se pkt. Arbeidskrav.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er minst 20 timer inkludert undervisning.

Praksis

3 uker praksis i semesteret. Se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 1-7* og *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. *Gruppearbeid (2 studenter) med muntlig presentasjon av et faglig og didaktisk tema innenfor emnet med relevans for RLE i grunnskolens 1.-7. klasse.*

Arbeidet skal også belyse didaktisk teori, begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, det flerkulturelle perspektiv og vurdering.

Studentene må gi muntlig tilbakemelding på andre studenters presentasjoner.

Muntlig tilbakemelding fra lærer om arbeidet er godkjent.

Etter presentasjonen lastes arbeidet opp i fronter-mappen *studentsamarbeid*.

2. *Gruppearbeid (2 studenter): besøke et trossamfunn med intervju, orientering og omvisning fra trossamfunnets ledelse, eller ansatte.*

Arbeidet skal være forskningsbasert og belyse det flerkulturelle perspektivet.

Gruppene gir muntlige presentasjoner i klassen fra sine besøk i trossamfunnene.

Muntlig tilbakemelding fra lærer om arbeidet er godkjent.

Etter presentasjonen lastes arbeidet opp i fronter-mappen *studentsamarbeid*.

3. *Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon.*

Sykmelding gir rett til tilpassede oppgaver ved fravær.

Besøk til trossamfunn må bekostes i sin helhet av studenten.

Ved sykefravær den dagen gruppen besøker trossamfunn, må studenten besøke stedet på egen hånd, dokumentere, og gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist. Eventuelt levere skriftlige kommentarer i fronter på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i fronter, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen

Eksamen

Muntlig individuell eksamen av 30 minutters varighet.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Det gis bokstavkarakterer fra A-F. Eksamen blir vurdert av én intern og én ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Fagansvarlig lærer har ansvar for at studentene utfører evaluering av emnet RLE 101.

Resultater fra evalueringen og forslag til justeringer følges opp sammen med studentenes representanter i faget RLE.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 8. juni 2015.

Kompendium for RLE 101 emnet (høst 2015) selges i bokhandel Remmen.

Religionspedagogikk, fagdidaktikk og RLE-faget

Læreplan i religion, livssyn og etikk. 2008. Utdanningsdirektoratet. Udir.no

<http://www.udir.no/kl06/RLE1-01/>

Læreplan i religion, livssyn og etikk - samisk. 2009. Utdanningsdirektoratet. Udir.no

<http://www.udir.no/kl06/RLE2-01/>

Melhus, Kjersti og Geir Winje. 2009. Å regne i RLE, kap. 12 ss. 173-184 I: Å regne i alle fag. Fauskanger, Mosvold og Reikerås (red.) Oslo: Universitetsforlaget (Kompendium)

Neegaard, Gunnar (red.) 2006. Innføring i religionskunnskap, ss. 17-40 I: Logos og Dharma: Religioner, livssyn og etikk. Bergen: Fagbokforlaget (23s) (Kompendium)

Sødal, H. K. (red.) 2009. Religions og livssynsdidaktikk. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Kap. 2, 4, 5, 6.

Winje, Geir (2009). Å være digital i religion, livssyn og etikk (RLE), ss. 67-80, I:

Å være digital i alle fag. Hildegunn Otnes (red.) Oslo: Universitetsforlaget (Kompendium)

Winje, Geir. 2005. Estetiske arbeidsmåter i KRL (RLE). Høgskolen i Vestfold (8s)

<http://geirwinje.no/onewebmedia/estetiske%20arbeidsmater.pdf>

Winje, Geir. 2006. Metodisk arbeid med religionenes musikk i KRL. Høgskolen i Vestfold (8s)

<http://geirwinje.no/onewebmedia/metodikk-musikk-religion.pdf>

Livssyn, filosofi og fagdidaktikk

Aadnanes, P. M. 2012 (4. utg.) Livssyn. Oslo: Universitetsforlaget.

Ss. 130-160.

Andreassen, Bengt-Ove. 2012. Religionsdidaktikk. En innføring. Oslo: Universitetsforlaget.
Kap.6: Filosofi og etikk, ss. 133-148 (Kompendium)

Bondevik, H. og I. Bolstad. 2003. Tenkepauser. Filosofi og vitenskapsteori.
Oslo: Akribe forlag. Ss. 21-56 (Kompendium)

Eidhamar, L. G; Leer-Salvesen. P. og Hølen, V. 2007. Den andre. Etikk og filosofi i skolen.
Kristiansand: Høyskoleforlaget. Ss. 13-24, 84-90, 134-147, 277-298.

Lingås, L. G. 2008. Troen på livet vårt, menneskets verd, ss. 159-177 I: Verdier
av Leirvik, O. og Åse Røthing (red.) Oslo: Universitetsforlaget (Kompendium).

Schjelderup, Olsholt og Børresen. 1999. Den filosofiske samtalen, ss. 61-76 I: Filosofi i skolen.
Oslo: Tano Aschehoug (15s) (Kompendium)

Hinduisme, Buddhisme, Islam og fagdidaktikk

Grimmitt, Michael, Julie Grove, John Hull, Louise Spencer. 1991. Ganesha, ss.30-43
I: A gift to the child: religious education in the primary school. London: Simon & Schuster (Kompendium)

Jacobsen, Knut & N. R. Thelle. 1999. Hinduismen og buddhismen. Ss. 33-136, 172-266, 305-316 (197s)
Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Kildesamling til Kristendoms kunnskap med Religions- og Livssynsorientering. 1999.

Einar Thomassen: Islam (Bind 1)

Knut A. Jacobsen: Hinduismen og N. R. Thelle: Buddhismen (Bind 2)

Utvalgte fortellinger, tekster og bilder

Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter (elektronisk og i bokformat)

http://www.krlnett.no/mer_kildesamlingen.htm

Nicolaisen, Tove (2014). Rom og reiser i RLE. Innspill til pluralistisk og gjestfri RLE-didaktikk,
ss. 17-27 I: Prismet årgang 65, hefte 1. IKO forlaget (Kompendium)

Nicolaisen, Tove (2013). Pluralistisk religionsundervisning og egengjøring som ideal.

Hva kan vi lære av erfaringene til barn med hindubakgrunn? Ss. 115-137 I: Nordidactica 2013:2.

<http://www.kau.se/nordidactica>

Vogt, Kari. 2008. Hva er islam, Kapittel 1-3, ss. 9-90 (77s) Oslo: Universitetsforlaget.

Winje, Geir. 2010. Høytidsmarkering i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Kap. 2: Høytider og høytidskalendere ss. 16-19.

Kap.4: Høytidsmarkering som arbeidsmåte ss. 24-33.

Kap. 6: Høytider i islam ss.78- 93.

Kap. 7: Høytider i hinduismen ss. 94- 120.

Kap. 8: Høytider i buddhismen ss. 121-137.

Østberg, Sissel. 2003. Muslim i Norge. Oslo: Universitetsforlaget

Kap. 2: Barndommens lukter, smaker og steder ss. 33-104 og

Kap. 3: Ungdomstiden: utprøving, forhandling og tilpasning ss.105-165.

LBRLE10215 Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom (1-7) (Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Espen Schjetne

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk 1* i grunnskolelærerutdanning 1-7 (studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 4. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold og oppfatninger, praksis, etikk og estetiske uttrykk med vekt på jødedom og kristendom og på disse religionenes plass i Norge

- hva religiøse seremonier og høytider har å si for barn og unge med vekt på jødedom og kristendom
- religionshistorie innen jødedom og kristendom med vekt på eldre tid, og særlig på kristendommens historie fram til og med reformasjonen
- hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger med vekt på hellige tekster i jødedom og kristendom.
- sammenligninger mellom religiøse tradisjoner og sekulære livssyn
- etiske teorier og bruken av disse i forhold til noen aktuelle problemstillinger
- menneskerettighetene og FNs barnekonvensjon og diskusjonene om ulike konsekvenser av disse for undervisninga i RLE
- diskusjonene rundt kognitiv forvirring i møte med religiøst og annet kulturelt mangfold
- sentrale arbeidsmåter og vurderingsformer i faget i forhold til de aktuelle trinnene
- barns og unges gudsbegrep, religiøse forestillinger og opplevelser

Ferdigheter

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på danningperspektivet og de flerkulturelle utfordringene
- bruke sentrale arbeidsmåter i RLE med vekt på arbeidet med høytider, fortellinger og estetiske uttrykk
- sette seg inn i barns og unges tanker og forestillinger om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med dem om dette
- samtale med barn og ungdom om spørsmål som oppstår i forbindelse med vanskelige livssituasjoner
- samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget
- gjennomføre tilpasset opplæring i RLE, særlig med tanke på elever med bakgrunn i ulik tro og livssyn
- kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter med tilsvarende vurderingsformer
- legge til rette for utvikling av de grunnleggende ferdighetene i undervisningen
- reflektere kritisk over innholdet og verdimållsettingene for faget i skolen og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvelsen
- bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte i undervisningen

Generell kompetanse

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan se denne i sammenheng med religiøse og livssynsmessige tradisjoner
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjemmet, skolen og lokalmiljøet
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Innhold

RLE102 Emnet består av følgende nasjonale fagemner:

1. Jødedom
2. Kristendom
3. Etikk
4. Religionspedagogikk: RLE som undervisningsfag i grunnskolens barnetrinn 1.-7. klasse med følgende sentrale områder

- Begynneropplæring i RLE
- Fagdidaktikk
- Integrering av praksis
- Grunnleggende ferdigheter

- Flerkulturelle perspektiver
- Tilpasset opplæring
- Vurdering av elever
- Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene skal møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen.

I lærerutdanningen spiller dessuten praksisperiodene en viktig rolle, og samarbeid med praksisskolene åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er minimum 20 timer pr uke inkludert undervisning

Praksis

3 uker praksis i semesteret. Se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 1-7* og [Plan for praksis](#).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. *Gruppearbeid (2 studenter) med muntlig presentasjon av et undervisningsopplegg om jødiske eller kristne høytider, eller sentrale ritualer knyttet til RLE i barneskolens småskoletrinn eller mellomtrinn.* Valgt tema må være en del av emnets innhold.

Arbeidet skal være forskningsbasert.

Arbeidet skal også belyse didaktisk teori, integrering av praksis, begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, det flerkulturelle perspektiv og vurdering av elever.

Studentene må gi muntlige tilbakemeldinger på andre studenters presentasjoner.

Muntlig tilbakemelding fra lærer om arbeidet er godkjent.

Etter presentasjonen lastes arbeidet opp i fronter-mappen *studentsamarbeid*.

2. *Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon.*

Sykmelding ved fravær fra obligatorisk undervisning gir rett til tilpassede oppgaver.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Eventuelt levere skriftlige kommentarer i Fronter på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i Fronter, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen

Eksamen

Skriftlig, individuell eksamen av 5 timers varighet.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Det gis bokstavkarakterer fra A-F. Eksamensbesvarelsen blir vurdert av én intern og én ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Studentevaluering av emnet i løpet av semesteret som emneansvarlig RLE lærer har ansvaret for.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 6. januar 2016.

Jødedom

- Groth, Bente (2011) Jødedommen. Oslo: Pax forlag. Kronologi, ss.12-15, Kap.1-8, ss. 23-109, Kap.12 og 13, ss.164-186. (112s)
- Elgvin, Torleif (1999) Jødedommen i Kildesamling til Kristendomskunnskap med Religions- og Livssynsorientering. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. http://www.krlnett.no/mer_kildesamlingen.htm (elektronisk og i bokformat) Sidetall i trykte bokformat: Jødiske fester ss. 301-317; Liv og tro ss. 318-334; 338-342; Jerusalem ss. 343-351. (47s)

Kristendom

- Bertelsen, Jens. T., Böss, Michael, Møhlave, Birthe, Stefánsson, Finn og Sørensen, Asgeir. (1992). Religion – en grunbøyg i livsanskuelser. 2. udgave. København: Gyldendal, s. 191-240 (50 s.) (kompendium)
- Rasmussen, Tarald og E. Thomassen (2002) Kristendommen – en historisk innføring. Ss. 13-305. (295s)
- Sødal, H. K. (red) (2009) Kristendommen 1. Bibelen Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kapittel 1-5 og 8-14 (205 s.)
- Sødal, H. K. (red) (2009) Kristendommen 2. Tro og tradisjon. Kristiansand: Høyskoleforlaget. S. 60- 83 (24 s.) (kompendium)

Etikk

- Vetlesen, Arne Johan og J-O Henriksen (2006) Nærhet og distanse. Oslo: Gyldendal. Ss. 76-229 (155 s.)
- Eidhamar, L. G; Leer-Salvesen. P. og Hølen, V. 2007. Den andre. Etikk og filosofi i skolen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. S. 90-105, 171-206. (52s)
- Den europeiske menneskerettskonvensjonen (1950). Artikkel 8, 9, 14 og protokoll 1 art. 2 http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_NOR.pdf
- FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (1966). Artikkel 18, 23, 24. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-sivile-og-politiske-rettigheter>
- FNs konvensjon om barnets rettigheter (1989). Artikkel 8, 12-16, 18, 28-30. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Religionspedagogikk

- Schjetne, Espen (2014). «Kritisk blikk på kritikk. Religionskritikk som balansekunst i den offentlige skole» i Afdal, Geir, Røthing, Åse og Schjetne, Espen (red.) Empirisk etikk i pedagogiske praksiser. Artikulasjon, forstyrrelse, ekspansjon. Oslo: CappelenDamm Akademiske. Sider 153-175 (23s) (kompendium)
- Sødal, Helje Kringlebotn (red) (2009) Religions- og livssynsdidaktikk. Oslo: Høyskoleforlaget. Ss. 11-26, 45-64, 105-182. (104 s)
- Winje, Geir (2010) Høytidsmarkering i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 5: Høytider i kristendommen, ss.35-77, Kap. 10: Livssynshumanismen og Jehovas Vitner ss. 149-153. (48s)